

VAKIF ÜYELERİ İÇİN HAZIRLANAN SORU/CEVAP İLE SİSTEMİN TANITILMASI

Bireysel emeklilik sistemi Nedir? Güvenli mi?

Bireysel emeklilik sistemi bireylerin gönüllü olarak tasarruflarını emeklilik şirketleri aracılığı ile bireysel emeklilik sisteminde değerlendirdikleri bir tasarruf aracıdır. Bireysel emeklilik sistemine katıldıktan sonra sosyal güvenlik kurumundaki emekliliğe ilişkin haklar eskisi gibi devam eder, bireysel emeklilik sistemi katılımcıya ek bir gelir sağlamaktır. Tamamen güvenlidir, çünkü emeklilik yatırım fonları ayrı birer tüzel kişiliğe sahiptirler ve emeklilik şirketlerinin varlıkları içinde değildir. Bunlara ilişkin tüm varlıklar TAKASBANK ta saklanmaktadır. Fon varlıklarında yer alan menkul kıymetlere ilişkin kayıtlar ise Merkezi Kayıt Kuruluşunda takip edilmektedir. Emeklilik şirketlerinin her türlü işlemi günlük olarak kamu tarafından Emeklilik Gözetim Merkezi (EGM) aracılığı ile kontrol edilerek T.C. Hazine Müsteşarlığına raporlanmaktadır. Emeklilik yatırım fonlarının fon yönetim işlemleri ise Takasbank ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından günlük olarak kontrol edilmekte ve denetlenmektedir. Ayrıca, hem emeklilik şirketleri hem de emeklilik yatırım fonları bağımsız dış denetime tabidir ve şirket iç denetim ve kontrolüne tabidir.

Bireysel Emeklilik Sisteminin Avantajları Nelerdir?

Bireysel emeklilik sistemine bireylerin kendi ve eşleri adına ödedikleri katkı payları gelirlerinin %10'u ve yıllık asgari brüt ücret tutarına kadar olan kısımları gelir vergisinden istisna tutulmuştur. Böylece bu sisteme ödenen katkı payları üzerinden ödendiği günde içinde bulunulan vergi dilimi oranında kazancınız olacaktır. İşverenler çalışanları adına ödedikleri tutarları yukarıda belirtilen oranlar nispetinde gider yazabileceklerdir.

Emeklilik fonlarının getirileri de vergiden istisna tutulmuştur. Bu aynı yatırım enstrümanlarına sahip diğer fonlardan göreceli olarak daha fazla getiri sağlayacağı anlamını taşır.

Emeklilik yatırım fonlarının fon işletim masraf kesintileri benzer nitelikteki menkul kıymet yatırım fonlarından çok daha azdır.

Bireysel emeklilik sisteminde yatırımlarınızın getirisini kendi belirlediğiniz fon dağılımı ile risk seviyenizde siz belirleyebilirsiniz. Bu hakkınızı yılda 6 defa kullanabilirsiniz.

Bireysel emeklilik sistemi katılımcıların çalışma yaşamlarında meydana gelecek değişiklikleri bireysel emeklilik hesaplarına yansıtılabileceği esnekliğe sahiptir. Katılımcı ödemeye ara verebilir, katkı payına artırabilir azaltabilir, emeklilik planını değiştirebilir. Hizmetlerinden ve fon getirilerinden memnun kalmadığınız durumlarda emeklilik şirketinizi bile yılda bir kez değiştirebilirsiniz.

Günlük olarak EGM, Takasbank veya ilgili emeklilik şirketinin çağrı merkezleri veya internet sayfalarından birikimleriniz ve işlemleriniz hakkında bilgi alabilirsiniz.

Bireysel Emeklilik Sisteminden ne zaman emekli olabilirim?

Bireysel emeklilik sisteminden en az 10 yıllık süre ile katkı payını ödemiş olmak ve 56 yaş doldurmuş olmanız şartıyla emekli olabilirsiniz. Ancak, önerilen katılımcıların gelir elde ettikleri sürece düzenli olarak gelirlerinin belirli bir oranında sistem katkıda bulunmalarıdır.

Bireysel emeklilik sistemine aktarım yaptıktan sonra emekli olmak için bir süre kısıtlaması söz konusu olacak mı?

Evet. Üye veya çalışanın bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkını kazanması için bireysel emeklilik sisteminden emeklilik için gerekli koşulları taşımamasının yanı sıra aktarım tarihinden veya aktarımın kısım kısım yapılması halinde aktarım yapıldığı tarihten itibaren bireysel emeklilik sisteminde en az 3 yıl kalması gerekmektedir.

Ne zaman Bireysel Emeklilik Sisteminde toplanan birikimini alabilirim?

Genel olarak bireysel emeklilik sisteminde katılımcılar birikimlerini emeklilik tarihinden önce de alabilmektedirler. Bununla birlikte sistemden 10 yıl ve 56 yaşını doldurmadan ayrılmanız halinde toplam birikim tutarının %15 oranında stopaj yapılacaktır. Bu oran 10 yıl ve 56 yaşını doldurduktan veya sistemden zorunlu (maluliyet gibi) nedenlerle çıkışlarda ise %3,75 (%25 istisna sonrasında %5 stopaj) oranında olacaktır.

Bireysel Emeklilik sisteminde, sözleşme süresi içinde vefat edersem, birikimim ne olur?

Katılımcının sözleşme süresi içinde vefat etmesi durumunda, sistemdeki tüm birikimler sözleşme üzerinde katılımcının tercih ettiği lehtarlar ya da kanuni varislerine ödenir.

Neden Vakıftan Bireysel Emeklilik sistemine aktarım yapayım?

Vakfın yatırım araçları sizin risk algı sevinizden farklı olabilir? Getirileri sizin yönettiğiniz fondan farklı olabilir? Bireysel Emeklilik sisteminde bunlara siz karar verebilirsiniz

Emeklilik aşamasında seçenekleriniz sadece vakfın seçenekleri ile sınırlı değil. Bireysel emeklilik sisteminde fonlar uzman kuruluşlar tarafından çok düşük bir maliyetle yönetilir. Çünkü bireysel emeklilik şirketi ölçekten yararlanarak daha yüksek fon tutarlarını yöneterek katılımcı bazında maliyeti en aza indirebilmektedir.

Üyelere sunulan hizmetler ve teknik altyapı çok sayıda katılımcıya en üst düzeyde hizmet verebilecek şekilde tasarlanmıştır. Bir vakfın benzer sistemlere sahip olması hem zordur hem de oldukça maliyetlidir.

Bireysel Emeklilik sisteminde hesaplar nasıl takip edilir?

Bireysel emeklilik sistemi bireysel hesaplara dayalıdır. Ödenen tüm katkı payları ve bunların getirileri katılımcıya ait bireysel hesapta takip edilir. Ancak vakfa ödenen tutarlar bir havuzda toplanır ve emeklilik hakkı kullanılmak istendiğinde, belirlenmiş fayda esasına göre veya vakıf senedinde yazılı olan kriterlere göre ödeme yapılır.

Bireysel emeklilik sisteminde ise katılımcının kendi hesabındaki birikimler sonucunda alacağı yıllık gelir ve geri ödeme seçenekleri ile kendi durumlarına uygun bir ödeme planı çıkarmaları mümkün olacaktır.

Bireysel emeklilik sisteminde ne gibi risklerle karşı karşıya kalabilirim?

Bireysel emeklilik sisteminde, yatırılan katkı payları katılımcıların tercih ettiği fonlarda değerlendirilmektedir. Bu fonlar türlerine göre; hisse senedi, devlet tahvili, kıymetli madenler vb. kıymetler içermektedir. Tercih edilen fonların içerdikleri varlıkların kazanç ya da kayıpları katılımcıların birikimlerini belirlemektedir. Örneğin, hisse senedi ağırlıklı bir emeklilik fonuna yatırım yapılması ve borsanın değer kaybetmesi durumunda, katılımcıların fonları da portföylerinde yer alan hisse senetlerine de bağlı olarak değer kaybedebilir. Bu da katılımcıların birikimlerine yansır. Ancak alınacak riski belirlemek her zaman katılımcıların elindedir. Katılımcılar güvenli yatırım için daha az getiriye razı olup daha az risk içeren fonlara ağırlık verebilir veya daha fazla risk alarak daha fazla getiri sağlama ihtimali olan fonları seçebilir.

Ayrıca, katılımcının ödediği katkı paylarının yeterli olup olmadığı, emeklilikte katılımcıya beklenen düzeyde bir gelir sağlayacak miktarda mı belirlendiği de katılımcının risklerinden birisidir. Bu nedenle hem yatırım geliri ve fon yönetim riski hem de katkı payını yeterli ölçüde belirlenmesi ve gelişmelere göre bunları güncellenmesi gerekir.

Emeklilik seçeneklerim nedir?

Bireysel emeklilik sisteminde emeklilik hakkı kazanan kişiler isterlerse toplu paralarını mevzuatta belirlenen oranlar üzerinden stopaj ödeyerek alabilirler veya yine bu sistemden kendi ihtiyaçları doğrultusunda belirleyecekleri bir emeklilik gelir planı kapsamında düzenli geri ödeme alabilirler veya yıllık gelir sigortası satın alabilirler. Yıllık gelir sigortasına aktarım yapılması durumunda, maaş ödemeleri üzerinden gelir vergisi kesintisi yapılmamaktadır.

Emeklilik Seçenekleri Nelerdir?

Toplu para: Toplu para seçeneği birikimlerin tamamı veya bir kısmı için kullanılabilir. Birikimlerin bir kısmının alınması durumunda geri kalan birikim tutarı geri ödeme programına veya yıllık gelir sigortasına aktarılabilir.

Programlı geri ödeme: Birikimlerini bireysel emeklilik sistemi içinde kalarak programlı geri ödeme şeklinde almak isteyen katılımcılar plan değişikliği yoluyla "emeklilik gelir planı" adı altında şirketçe oluşturulacak emeklilik planına dahil edilir. Katılımcının, içinde bulunulan sözleşme yılında tüm plan değişikliği haklarını kullanmış olması birikimlerini emeklilik gelir planına aktarmasını engellemez.

Programlı geri ödeme teklifinde, ödeme dönemi boyunca gerçekleştirilecek ödeme tutarları başlangıçta belirlenebilir veya bu tutarların her yıl katılımcının hesabındaki birikime göre yeniden belirlenmesi öngörülebilir.

Programlı geri ödeme kapsamında, katılımcıya ara ödeme yapılması öngörülebilir.

Programlı geri ödeme kapsamında katılımcıya ödenecek tutarlar sabit, azalan veya artan şekilde belirlenebilir.

Emeklilik gelir planında aksine bir fon tercihinde bulunulmadığı takdirde katılımcının birikimleri düşük riskli fonlarda değerlendirilir. Bu amaçla, başka bir fon dağılımı tercihi yapmayan katılımcıların emeklilik gelir planına aktarılan birikimleri için şirketçe belirlenecek bir standart fon dağılımı uygulanır. Standart fon dağılımında, ters repo dâhil devlet iç borçlanma senetlerinin birikim tutarı içindeki oranı %70'in altında olamaz.

Emeklilik gelir planında, fon işletim gider kesintisi ile bireysel emeklilik hesabına ilişkin olarak emeklilik gözetim merkezine ve saklayıcı kuruluşa şirket tarafından ödenen sabit giderlerin katılımcının birikimlerinden indirilmesine yönelik kesinti dışında bir kesintiye yer verilemez.

Emeklilik gelir planında iken başka şirkette bulunan bir diğer programlı geri ödeme planına aktarım hakkı bulunmaktadır. Emeklilik gelir planından yapılan aktarım sonucu geri ödeme programı değişiyor olsa dahi aktarım, program değişikliği hakkının kullanılması olarak değerlendirilmez. Katılımcı aktarım yoluyla gittiği yeni şirkette hazırlanacak geri ödeme programı çerçevesinde ödeme dönemlerini ve tutarlarını yılda en fazla iki defa değiştirebilir.

Yıllık gelir sigortası: Katılımcı şirketin belirlediği yıllık gelir sigortası ürünü kapsamında ürünün özelliklerine göre maaş ödemeleri almak suretiyle emeklilik hakkını kullanır.

Bireysel emeklilik sistemindeki haklarım nelerdir?

Katılımcı, emekliliğe hak kazanmadan önce sisteme katkıda bulunmaya ara verebilir, bu durumda sözleşme üzerinde yazılan kesintiler uygulanır. Katılımcı yılda en fazla dört kez olmak üzere plan değişikliği, yılda en fazla altı kez birikimlerinin bulunduğu fonların dağılımını değiştirebilir. Katılımcının birden fazla emeklilik sözleşmesi olması işveren grup emeklilik sözleşmesi haricinde olan hesaplar birleştirilebilir. Katılımcının yılda en fazla bir kez olmak üzere, sözleşmesini başka bir şirkete transfer etme hakkı vardır.

Vakfın sunmuş olduğu ölüm, sakatlık, maluliyet veya sağlık hizmetlerini kaybedebileceğim miyim?

Vakfınız emeklilik aktarım kararını alırken bu hizmetleri vermeyi sürdürme kararı alabilir veya bu hizmetleri hayat ve sağlık branşında hizmet gösteren şirketlerden bunları satın almak suretiyle sürdürmeye devam ettirebilir.

Vakıfta geçirdiğim süre bireysel emeklilik sisteminde de sayılacak mı?

Evet vakıf bünyesinde geçirdiğiniz her ay için asgari brüt ücretin %10 tutarında (83,7 TL) ödeme yaptığınız ve buna denk veya daha yüksek bir tutarı aktarmanız halinde süreniz tam sayılacaktır. Birikiminiz geçen ay sayısı ile bu tutarın çarpımından az ise bu durumda sizin tercihinize göre ya tutara denk gelecek süre veya farkı ödemek suretiyle kazanılan süreniz sayılacaktır. Örnek 15 aydır vakfa üyeyseniz olması gereken asgari birikim $15 \times 83,7 = 1.255,5$ TL dir. Birikiminiz bundan yüksek ise sorun yok 15 aylık süre aktarımını mümkün. Ancak birikiminiz örneğin 500 TL ise bu durumda ya aradaki fark olan 755,5 TL ödeyerek bu süreyi kazanabilirsiniz veya kazanılan ay sayısı olarak $500 / 83,7 = 5$ ay olarak aktarılacaktır.

Bireysel Emeklilik sistemine aktarmanız halinde emeklilik hakkını kazabilmeniz için (vakıf bünyesinde 10 yıl ve 56 yaş doldurmuş olsanız bile) 3 yıl kalmanız gerekmektedir.

Şu anda vakıftan maaş almaktayım aktarım yapabilir miyim?

Evet, ister bireysel emeklilik sistemine veya yıllık gelir sigortalarına aktarım yapabilir ve gelirlerinizi veya tasarruflarınızı yeniden düzenleyebilirsiniz. Ancak bireysel emeklilik sisteminde aktarmanız halinde emeklilik maaşı alabilmek için en az 3 yıl sistemde kalmanız gerekmektedir.

Emeklilik sistemine aktarımda herhangi bir ücret ödeyecek miyim?

Hayır, bireysel emeklilik sistemine bireysel olarak girişlerde şirketler tarafından alınabilen giriş aidatı tutarı bu aktarımlarda alınmaz. Aktarılan tutar üzerinden herhangi bir kesinti yapılamaz.

Bireysel emeklilik sisteminde asgari bir ödeme zorunlu mu?

Evet, dâhil olduğunuz planlara göre şirketin belirlemiş olduğu asgari tutarları ödemeniz gerekmektedir.

Bu aktarım hakkını ne zaman kullanmam gerekiyor?

Aktarım hakkını kullanabilmeniz için vakfın yetkili organları aktarım için karar almalı ve alınan bu kararın T.C. Hazine Müsteşarlığı tarafından onaylanması sonrasında 1 yıl içinde aktarıma başlanmalıdır. Bu süreç içinde vakfın tüm varlıklarının (aktarıma konu teşkil etmesi kaydıyla) her türlü resim vergi ve harçtan istisna olarak satılabilecektir. Bu işlemleri 14.06.2012 tarihine kadar yapıyor olmanız gerekmektedir. Bu tarihten sonra aktarımlarda vergisel ve kazanılmış süre anlamında hiçbir avantaj sunulmamaktadır.

Vakıf olarak aktarımdan ne faydamız olacaktır?

Vakıf yöneticileri olarak

1. Elinizdeki tüm varlıkların aktarım kapsamında vergisel avantajlarla üyelerinize aktarımını sağlamış olacaksınız
2. Fon yönetimi ve diğer konularda farklı şirketlerden hizmet alma imkânınız olacaktır.
3. Vakıfta önümüzdeki dönemlerde meydana gelecek olan pasif üyelerindeki artış nedeniyle, emeklilik maaşlarını ve diğer yükümlülükleri, aktiflerin ödeyeceği aidatlardan sağlamak gittikçe güçleşecek ve gelecek dönemlerde, üyelerinize taahhüt etmiş olduğunuz yükümlülüklerinizi yerine getirmekte sorunlar yaşayabileceksiniz.
4. Karşılaşılabilecek aktüeryal riskleri (uzun yaşama riski vb) konusunda uzmanlaşmış olmak, bu risklere karşı önlemleri zamanında almayı sağlayacak bir unsurdur. Hizmet alacağımız emeklilik şirketinden bu hizmeti alarak, vakıf olarak karşılaşılabileceğiniz riskleri en aza indirmeyi sağlayabilirsiniz.
5. Kamunun vakıflar üzerindeki aktüeryal denetimleri ağırlık gösterecek ve bu anlamda oluşabilecek açıklar konusunda bunların finanse edilmesi istenecektir.

Üye olarak

1. Vakfın sunmuş olduğu imkânlar -özellikle belirlenmiş fayda esaslı olarak tanımlanmış ise- gelecekte azalmaya neden olabilecektir.
2. Vakfa ödenilen tutarları bireysel emeklilik sistemine ödemeniz halinde vergisel avantajlarını olabilecektir.
3. Vakfın belki bugün için öngörülmeleyen ancak gelecekte karşılaşılabileceği aktüeryal sorunlar veya varlıkların satışlarının vergisel yükleri üyelere yansıtılmak suretiyle giderilebilir. Bu da gelecekte oluşabilecek faydaların azalması demek olacaktır.
4. Bireysel emeklilik sistemi ile sahip olduğunuz fonların yönetimini ve gelişimini katılımcı sağladığı gibi emeklilik aşamasında da standart bir hizmeti değil kendi varlığınızı ihtiyaca göre planlamasını yapabilirsiniz.

Emeklilik taahhüt planındaki birikimler Bireysel Emeklilik Sistemine bireysel olarak nasıl aktarılacaktır?

- Vakıf, aktarım yapmadan önce Hazine Müsteşarlığına bildirimde bulunacaktır. Müsteşarlık, Vakıf tarafından sunulan bilgi ve belgeleri inceleyerek, birikimlerin aktarıma uygunluğu ile Aktüerya raporunun belirlenen esas ve usullere uygunluğunu değerlendirir. Müsteşarlık gerek görmesi halinde Vakıftan ek bilgi ve belge isteyebilir. Değerlendirme, gerekli bilgi ve belgelerin tamamlanmasını müteakip en geç 3 ay içerisinde sonuçlandırılır.
- Üye veya çalışan Vakfa, aktarım için yazılı talepte bulunur.
- Vakıf, yazılı talebin kendisine ulaşmasını müteakip on iş günü içinde, içeriği Hazine Müsteşarlığınca belirlenen aktarım bilgi ve hesap formunu üye veya çalışana gönderir.
- Üye veya çalışan, aktarım bilgi ve hesap formu ile birlikte emeklilik şirketine veya hayat sigorta şirketine başvurur.
- İlgili şirket, üyeye talebine göre bir emeklilik planı ve fon dağılımı teklifi sunar veya yıllık gelir sigortası ürünü önerir; önerdiği ürünlerin özelliklerine ilişkin bilgiler ile bireysel emeklilik veya sigortacılık mevzuatına göre katılımcıya sunulması gerekli bilgileri verir.
- Üye veya çalışan, teklifi kabul etmesi halinde, içeriği Hazine Müsteşarlığınca belirlenen aktarım talep formunu imzalayarak Vakfa gönderir ve aktarımın yapılmasını ister.
- Vakıf, aktarım talep formunun kendisine ulaşmasını müteakip aktarım tutarını emeklilik şirketinin veya sigorta şirketinin ilgili hesap numarasına öder.
- Emeklilik sözleşmesi, aktarılan tutarın emeklilik şirketi hesaplarına intikal ettiği anda, yıllık gelir sigortası ise ilgili mevzuat hükümlerine göre yürürlüğe girer.

Aktarımlar kısım kısım yapılabilir mi?

Aktarımların tek seferde yapılması esastır. Bununla birlikte, Vakfın aktifinde bulunan varlıkların nakde dönüştürülmesi veya taahhütlerin fonlanmamış kısmının fonlanmasının sağlanması amacıyla, 14 Haziran 2012 tarihine kadar ve aktarıma ilişkin iş planında belirtilmesi kaydıyla, aktarımlar kısım kısım da yapılabilecektir.

Aktarım kararına bağlı olarak bir üyenin tüm birikimlerinin aktarıma zorunluluğu bulunmamaktadır. Üyenin birikimlerinin bir kısmının veya bir grup üyenin birikimlerinin aktarılması da mümkündür.

Vakıf vermiş olduğu hizmetleri sona erdirerek kapatılacak mıdır?

Vakıf, emekliliğe yönelik taahhütleri dışında, diğer taahhütlerini yerine getirmek için varlığını sürdürebilir. Bireysel emeklilik sistemine veya yıllık gelir sigortalarına aktarım istemeyen üyeler, vakıfta aidat ödemeye

devam ederek vakfin devamını sağlayabilirler. Vakfin kapatılıp kapatılmayacağına yetkili organların aldıkları karar kapsamında vakfin kendisi belirleyecektir, yasal bir yaptırım yoktur. Bu konudaki mevzuat vakıf yetkili organlarına oldukça esnek şekilde karar almalarına olanak sağlayacak niteliktedir.